

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
11 maart 2008		ET/EM / 8025845	1

Onderwerp

Gaswinning onder de Waddenzee; reactie op het eerste advies van de Auditcommissie Gaswinning

In vervolg op de kabinetsbrief van 28 juni 2004 aan de Tweede Kamer¹, in reactie op het advies (“Ruimte voor de Wadden”) van de Adviesgroep Waddenzeebeleid, is in het Rijksprojectbesluit gaswinning onder de Waddenzee² bepaald dat een onafhankelijke commissie, de Auditcommissie gaswinning onder de Waddenzee (hierna: Auditcommissie) jaarlijks een audit uitvoert naar aanleiding van de monitoringsresultaten van de gaswinning onder de Waddenzee. Tevens heb ik de auditcommissie gevraagd het bevoegd gezag te adviseren met betrekking tot het formuleren van monitoringseisen.

Onlangs heeft deze onafhankelijke commissie een eerste advies uitgebracht over de opzet van de monitoring en de nulmeting. Dit advies³ treft u als bijlage bij deze brief aan.

Na dit advies zal de Auditcommissie jaarlijks een advies uitbrengen op basis van de monitoringsresultaten, die ieder jaar vóór 1 mei door de NAM worden ingediend. Aan de hand van dit jaarlijks advies zullen de ministers van EZ en LNV steeds op grond van het “hand aan de kraan”- principe beoordelen in hoeverre de gaswinning onder de Waddenzee kan worden voortgezet. Hierover zult u ieder jaar worden geïnformeerd.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 684, nr. 1, pagina 9.

² Rijksprojectbesluit Gaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen. Ministerie van Economische Zaken, publicatienummer 06ET15, 's-Gravenhage, april 2006.

³ Monitoring van de aardgaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen d.d. 21 december 2007 (rapportnummer 1900-368).

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Bezuidenhoutseweg 30	(070) 379 7077	(070) 379 7841

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl

Behandeld door
drs. P. Jongerius

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Deze brief betreft een reactie in hoofdlijnen op het advies.

De Auditcommissie komt tot de algemene conclusie dat het meetplan en de nulmeting van voldoende wetenschappelijke kwaliteit zijn om te kunnen vaststellen of de bodemdaling wel of niet de grenswaarden van het meegroeivermogen zal overschrijden. De opzet van de signaleringsmetingen en nulmeting van de natuurwaarden in de Waddenzee is naar de mening van de Auditcommissie op hoofdlijnen goed weergegeven. De Auditcommissie heeft een aantal aanbevelingen gedaan om de bruikbaarheid van de monitoring te vergroten.

Om op basis van de resultaten van de monitoring en metingen tot heldere conclusies te komen of de natuurwaarden als direct gevolg van de gaswinning worden aangetast, heeft de Auditcommissie aangegeven behoefte te hebben aan een startdocument, waarin integraal is aangegeven hoe en binnen welke termijn kan worden vastgesteld of en hoe resultaten uit de monitoring gerelateerd kunnen worden aan mogelijke aantasting van natuurwaarden en aan bodemdaling als gevolg van gaswinning, en hoe de verschillende meetprogramma's passen in de monitoring. Dit heeft geresulteerd in een door de NAM opgesteld startdocument⁴.

Het grootste deel van de adviezen die de Auditcommissie geeft, heeft inmiddels in de uitvoering invulling gekregen of zal nog door de NAM worden overgenomen. Deze adviezen hebben onder andere betrekking op hydrologische monitoring van het agrarisch gebied en onderbouwing van de signaleringsparameters.

Daarnaast zijn er:

1. gegevens die nog aanvulling behoeven;
2. adviezen die nader onderzoek vragen ten aanzien van de wijze waarop invulling in de praktijk mogelijk is;
3. adviezen die volgens ons geen nadere invulling behoeven.

De adviezen met betrekking tot punt 1 nemen wij ter harte. NAM is gevraagd deze gegevens verder aan te vullen. Deze betreffen het nemen van twee luchtfoto's van het gebied per jaar, het verzamelen van gegevens over bodemdieren, broedvogels, wad/watervogels en sedimentatie- en erosie naar kombergingsgebied

Gelet op de opzet van de monitoring (evaluatie achteraf en over langere termijn) zijn wij met de Auditcommissie van mening dat het aanvullen van deze gegevens een verbetering is, maar geen acuut probleem vormt. Deze gegevens komen vóór 1 mei 2008 beschikbaar.

⁴ Startdocument Gaswinning locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen, nr. EP200701201533 d.d. 30 oktober 2007.

In de loop van 2008 ontstaat duidelijkheid over de wijze van invulling van de onder punt 2 bedoelde adviezen. Het gaat hier om de toepassing van een geostatistische methode voor het verkrijgen van een grotere nauwkeurigheid van de dalingssnelheid, de koppeling van geodetische metingen met sedimentatiemetingen (lodingen), een analyse van historische data sedimentatiemetingen (lodingen) en het kiezen van gidssoorten omdat de bruikbaarheid van de voorgestelde monitoring van bodemdieren en vogels wordt betwijfeld. Als alternatief voor het kiezen van gidssoorten kan plaatareaal en droogvaltijd worden berekend.

Ook hier geldt dat het aanvullen van deze gegevens mogelijk een verbetering is, maar geen acuut probleem vormt.

Adviezen die geen nadere invulling behoeven, betreffen (punt 3) het op lokale schaal meten en monitoren van de hoogteligging binnen de kom ofwel het diepste deel van de bodemdalingsschotel, monitoren van de omvang van fonteinkruidvegetatie (Lauwersmeer) en uitbreiding van te monitoren parameters in relatie tot cumulatieve effecten.

Het meten en monitoren van de hoogteligging binnen de kom ofwel het diepste deel van de bodemdalingsschotel, zoals voorgesteld door de Auditcommissie is niet zinvol. Dit dient te gebeuren op schaal van een geheel kombergingsgebied. Hierbij zij verwezen naar het RIKZ-rapport⁵ uit 2004. Voorts zijn wij, ten aanzien van het monitoren van de omvang van de fonteinkruidvegetatie in het Lauwersmeer en de uitbreiding van het aantal te monitoren parameters voor het bepalen van (mogelijke) cumulatieve effecten, van mening dat er grenzen zijn aan wat redelijkerwijs aan informatie noodzakelijk geacht kan worden om te kunnen komen tot het oordeel dat verandering van het ecosysteem in de Waddenzee toegeschreven zou kunnen worden aan gaswinning. Daarbij dient de inspanning van de monitoring in redelijke verhouding te staan tot het te verwachten effect en de kans op het verkrijgen van een bevredigend antwoord. Vanwege de dynamiek van de Waddenzee zal, zelfs met het meest uitgebreide monitoringsprogramma, geen volledige zekerheid kunnen worden verkregen over de precieze oorzaken van relatief kleine veranderingen en een oorzakelijk verband met de gaswinning onder de Waddenzee. Met de Raad van State⁶ zijn wij van oordeel dat het overigens niet noodzakelijk is dat naar aanleiding van onderzoek de causaliteit onomstotelijk hoeft te worden vastgesteld en bewezen. Dit laat onverlet dat de gaswinning wel dient plaats te vinden binnen de vastgestelde natuurgrenzen teneinde hiermee het optreden van significante effecten te voorkomen. De voorwaarden in de vergunningen staan hiervoor garant.

⁵ RIKZ-rapport "Bodemdalingstudie Waddenzee 2004", pagina 20: "*Het is dan ook niet zinvol de bodemdaling op lokale schaal te vergelijken met natuurlijke erosie/sedimentatie. Dit dient te gebeuren op de schaal van een geheel kombergingsgebied.*"

⁶ ABRvS d.d. 29 augustus 2007, nr: 200606028/1: "*.....().....behoeft de causaliteit evenwel ook niet per se onomstotelijk te zijn onderzocht of bewezen, maar kan een wetenschappelijk onderbouwd vermoeden volstaan om in te grijpen in het winningtempo.*"

Op grond van de vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 en het winnings- en meetplan dient de NAM vóór 1 mei 2008 over de uitkomsten van de monitoring en metingen over het afgelopen jaar te rapporteren.

Wij zullen erop toezien dat het monitoringsprogramma op de hiervoor genoemde punten door de NAM wordt aangepast en dat de nog ontbrekende informatie wordt aangevuld.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven
Minister van Economische Zaken

(w.g.) G. Verburg
Minister van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit